

Krzysztof Zaleski

"Jakobin prawicy", Wojciech Karpiński, "Twórczość" nr 12 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/52, 221

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) KAPEŁUŚ Helena: Romantyczny lirnik. (O informatorach ludowych w czasach romantyzmu.) W: Ludowość dawniej i dziś. Studia folklorystyczne pod red. R.Górskiego i J.Krzyżanowskiego. Wrocław 1973, Oss., s. 7-22.

Punktem wyjścia rozważań autorki jest przeciwstawienie romantycznego kultu ludowego wieszczka - w osobach barda, minstrela, rapsoda, skalda czy lirnika - praktyce zapisów ludonawozyczych w pierwszej połowie XIX w., odnoszącej się lekceważąco do rzeczywistych informatorów. Omówiono, dalej, kreacje lirnika w polskiej literaturze romantycznej i skonfrontowano je z folklorystycznymi przekazami dotyczącymi ich faktycznego istnienia. Podobnie potraktowane zostały typy "starego wojaka" i "starego służy", pełniących rolę narratorów na poły ludowych. Romantyczne zainteresowanie ludowym informatorem wyraziło się również w opisach wieczornic dworskich, utrwalonych w przekazach pamiętnikarskich i literackich.

BP/52/A1

El.J.

(II) KARPINŃSKI Wojciech: Jakobin prawicy. "Twórczość" 1973 nr 12 s. 54-68.

Analiza podstawowych założeń systemu historiozoficznego H. Rzewuskiego, posiłkująca się głównie materiałem przykładowym zaczerpniętym z jego "Mieszanin obyczajowych". Autor "Pamiętek Soplicy", formułując ogólne tezy o mechanizmie rozwoju społeczno-historycznego, niejednym zdaniem przypomina de Maistre'a; jednakże w myśli Rzewuskiego pierwszoplanowe miejsce zajmują kategorie "zdeprawowanego konserwatyzmu", który w warunkach niewoli Rzeczypospolitej nieuchronnie utożsamiał się z "nihilizmem narodowym". Postawa taka była klęską w płaszczyźnie intelektualnej, politycznej i moralnej.

BP/52/A2

K.Z.